

DÜNYA ORDULARINDA DİN SUBAYLIĞI RAPORU

Hazırlayan: Mag. Nur Akbiyik

ÖNDER

İmam Hatip Liseleri Mezunları ve Mensupları Derneği

**Avusturya Viyana'da Merkez Askeri Garnizon Mescidi
Açılış Töreninden Resimler**

Takdim

Asker, ailesi, vatanı ve değerleri için gözünü kırpmadan ölüme gidebilen insan demektir. Bunun için iyi bir eğitim, tecrübe, gelişmiş teçhizat ve manevi motivasyona ihtiyacı vardır. Tarihte nice kalabalık ve mücehhez orduların, küçük ama moral ve motivasyonu iyi ordular tarafından darmadağın edildiklerini biliyoruz. Yine panik ve moral bozukluğunun başladığı zamanlarda savaşan askerlerin ellerindeki modern silahları bırakıp kaçıklarını ve bozguna sebep olduklarını da biliyoruz.

Bir insan, ölümle burun buruna gelerek, gerektiğinde bütün sevdiklerini, hayallerini ve istikbalini göz ardı ederek nasıl kendini feda edebilir? Bunun için değişik uygulamalar denenmiştir. Askere alkol, cesaret hapı veya zevkine hitab eden bazı vaadlerle geçici moral verilebilir. Ancak ölüm söz konusu olduğunda bu tip uygulamaların çok uzun etkili olmayacağı açıktr.

Ölmeyi emretmek zor iştir. Din ve milli duygular takviye edilmeden bu başarılamaaz. Şehadet hem dini hem de askeri bir rütbedir. Muharip askerlere bu rütbenin şerefi ve Ahirette kazanacakları anlatılmazsa, inandırılmazsa orduların harp gücü kesinlikle zayıflar. İstisnalar dışında bu hep böyle olmuştur.

Dosyamızda özet olarak anladığımız gibi, dünya ordularında bu hizmet din subayları tarafından yerine getirilmektedir. Din subaylarının yanı sıra ilave olarak sivil din görevlileri de bu hizmeti verebilmektedirler.

Bu subaylar din eğitiminin yanında askeri eğitim de alarak ordulara katılmaktadırlar. Hiyerarşik yükselmeleri ise ülkelere göre değişmekte beraber, generalliğe kadar olabilmektedir.

Bu işin laiklikle de alakası yoktur. Misal olarak Fransa'yı zikredebiliriz. Fransa'da yaklaşık bin askere (muhtelif dinlerden) bir din subayı düşmektedir. Diğer gelişmiş ülkelerin ordularında da durum bundan çok farklı değildir.

Bu çalışmanın eksik bir yanının olduğunu farkındayız. Birçok ülkeden bahsederken, ülkemizden verecek bilgi ve fotoğraf bulamadık. Zaten bu kısa raporun hazırlanma amacı da Türkiye'de neden din subayı uygulaması olmadığını sormak ve gerekliliğini ilgililere hatırlatmaktadır.

Saygılarımızla

Yusuf Ziyaettin SULA
ÖNDER Genel Başkanı
baskan@onder.org.tr

ASKERİ KUVVETLERDE DİN

1. GİRİŞ

21. yüzyılın ilk yarısına dahil olan şu yıllarda, Dünya ordularının çoğunuğu, askeri kuvvetlerin uygun birimlerinde dini destekli bir kurumsal yapılandırmaya sahiptirler.

Avrupalı devletlerin askeri kuvvetlerindeki din kurumuna göz atacak olursak; özellikle tarihin etkili gücü Federal Alman Devleti'nin ilk düzenlemeleri yaptığı ve diğer devletlerin bundan etkilenerek, bu uygulamayı destekler faaliyetlerde bulunduklarını görürüz. Birçok ülkede, Kiliseye bağlı, ancak devletin denetiminde bir yapılanma çalışmaları başlamıştır. 19. yüzyıldan itibaren artık bu çalışmalar, resmi yapılanmalar haline dönüşmüştür. Doğu Avrupa'da ve Balkanlar'da ise -Bulgaristan, Romanya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve Macaristan ordalarında- Din, ancak Komünizminin çöküşünden sonra kurumsal bir yapıya kavuşabilmiştir.

Özetle, “askeri kuvvetler ve din hangi çerçevede ilişkide olmalı” ve “askerler dini vecibelerini yerine getirebilmeleri için hangi imkânlarla sahip olmalıdır?” soruları; çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Bu çalışma, dünya ordalarında var olan bu yapılanmayı tarihi süreç ve mevcut durum içerisinde incelemek amacıyla taşımaktadır.

2. AMAÇLARI VE GÖREVLERİ

İngiliz dilinde “Military chaplaincy”

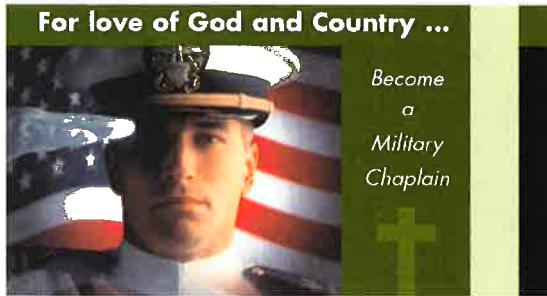
Alman dilinde ise “Militärseelsorge” ve “Soldatenseelsorge”

Bu kavramlar; askeri kuvvetlerdeki dini yapılanmaya verilen isimlerdir.

Askeri Kuvvetler ve Din kavramlarını birleştiren bu kavramlar, uluslararası platformda, ordudaki dini yapılanma için kullanılır. Hıristiyan coğrafyasının hakim olduğu ülkelerde; devlet denetiminde, ancak papazların desteği doğrultusunda -kilise temelli- ifade etmesine rağmen; Hıristiyan olmayan ülkelerde de oluşturulmuş, hatta bazı ülkelerde ihtiyaç doğrultusunda bir kaç din için farklı sistemler uygulanagelmistir. (Örn. Amerika, Avusturya, Bosna- Hersek`de. Budizm, Hinduizm, Yahudilik, İslamiyet ve küçük gruplar halinde olan diğer dinler de buna dahil olabilmislerdir.)

Bu açıklamaları göz önünde bulundurarak, *hangi amaçlarla böyle bir yapılanma oluşturulmuş ve dahil olan askerlerin görevleri nelerdir?* soruları; farklı ülkelerde de ele alınsa, aşağı yukarı aynı amaçlar ve görevler etrafında cevabına kavuşmuştur:

Amerikan Ordusu web sitesindeki giriş yazısından alıntı yapılan satırlar, bu yapılanmanın önemine ve farklı dinlerde, farklı şekillerde de olsa aynı ihtiyaç için olduğuna dikkat çekmektedir. Asıl hedefin, daha sağlam, daha dinamik ve canlı askerler olduğuna işaret eden giriş yazısı aşağıdaki gibidir:

“Serve your Calling while Serving your Country”

While some are called to serve God, others are called to serve their country. Those who serve both are known as Army Chaplains. It's a calling that brings with it some very special responsibilities. The Army Chaplaincy offers Ministers, Priests, Imams and Rabbis the unique opportunity to guide Soldiers and their families through life's triumphs and tragedies. They are involved in the Soldier's "Circle of Life," from births and baptisms, to confirmations and marriage, to illness and last rites. Every day, Army Chaplains positively affect the lives of Soldiers and their families.

Answer the call either full time in Active Duty or part time in the Army Reserve-and as an Army Chaplain, you'll enter the service as an Officer. You'll also attend the Chaplain Officer Basic Course (CHOBC). This is an orientation course where new Chaplains and candidates learn the fundamental military tasks and common skills necessary for all Soldiers as well as how to effectively perform religious support duties in a military environment. However, unlike other Officers, Chaplains do not train with or use weapons.

The Army Chaplaincy is broader than a typical civilian ministry because Chaplains have the unique opportunity to connect Soldiers and family members to God on a daily basis. As a spiritual leader, you'll be helping young men and women become effective Soldiers in body, mind and spirit.

The U.S. Army Chaplain Corps. Bringing God closer to the Soldier and the Soldier closer to God.”

“Ülkenize hizmet ederken inancınıza da hizmet edin.”

Bazılıları Tanrıya hizmet için çağrılrken diğerleri ülkelerine hizmet için çağrırlırlar. Her ikisine de hizmet edenler din subayları (vaiz subaylar) olarak bilinirler. Bu beraberinde çok özel sorumluluklar getiren bir çağrıdır. Din subayları bakanlara, rahiplerle, imamlara ve hahamlara zafer ve felaketlerde asker ve ailelerine rehberlik etmenin tek fırsatını sunar. Bunlar askerlerin hayat çemberlerine, doğum, vafiz onayı ve evliliklere, hastalık ve cenazelere kadar müdahildirler. Din subayları asker ve ailelerinin hayatlarını her gün olumlu etkiler. Bu çağrıya, ya tam zamanlı aktif görevde, ya da yarı zamanlı ordu görevinde cevap verin. Bir din subayı olarak hizmete girin. Din subayı başlangıç kursuna katılın. Bu kurs yeni subayların ve adayların önemli askeri görevleri ve bütün askerler için gerekli temel becerileri öğretendikleri gibi, askeri çevrede etkili dini destek görevlerini nasıl uygulayacaklarını da öğrenmelerini sağlayan bir uyum kursudur. Fakat diğer subayların aksine din subayları silah kullanmaz veya silah eğitimi almazlar. Ordu din subayı tipik bir sivil bakanlıktan daha kapsamlıdır. Çünkü onlar askerlerin ve ailelerinin günlük hayatlarında Tanrıyla bağlantlarını sağlayabilme fırsatına sahip tek kişidirler. Ruhani bir lider olarak genç erkek ve kızların beden, aklı ve ruh olarak etkili birer asker olmalarına yardım edeceksiniz.

The USA Army Chaplain Corps. Tanrıyi askere, askeri de Tanrıya yaklaştırır...”

Avusturya Askeri Kuvvetlerindeki Katolik Yapılanması ile ilgili hazırlanmış 2003 yılı raporlarında ise, askeri kuvvetlerde oluşturulan bu yapılanmanın, her ne kadar belediye, sağlık ve diğer sektörlerde benzeri ihtiyaçlarla oluşturulmuş olsa da; daha farklı özellikle olduğuna dikkat çekmektedir. Öyle ki, hedef kitlenin sadece askerler değil, onların ilişkileri olan çevreye beraber daha geniş olduğunu; sadece mesai vakitlerinde değil, birçok sıra dışı olayda da hizmette bulunduklarını ifade eden metinden bir kaç önemli cümplenin buraya alınması isabetli olacaktır:

“Die Militärseelsorge ist anders als die Gemeindeseelsorge. Als Seelsorge an den Heeresangehörigen und deren Familien hat sie ihre Aufgaben im Umfeld einer Sondersituation zu erfüllen. Die Militärseelsorge im Heer ist erforderlich, weil immer eine große Anzahl von jungen Männern und Frauen unter besonderen Lebensbedingungen und Umwelteinflüssen ihren Dienst leisten.

Die Eigenart und spezielle Anforderung des militärischen Dienstes wirft besondere Lebens- und Gewissensfragen auf. Zu deren Bewältigung bieten die Militärseelsorger die Botschaft des christlichen Glaubens und die seelsorgliche persönliche Hilfe an. ....”

“Ordudaki din kurumu belediyesinin ruhsal destek servislerinden daha farklıdır. Ruhsal destek, sadece askerle için değil, onların aileleri için de yapılır ki; görevleri ihtiyaç ortaya çıktığında yerine getirmektir.

Din kurumu orduda önemli bir gereklilik; çünkü genç kadın ve erkeklerin özellikle uygun şartlar altında ve çevrelerde görevlerini yerine getirebilmeleri ile alakalıdır.

Askeri görevin özelliği ve durumu, hayat şartlarını etkiler ve bunun için ihtiyaca cevap veren soruları cevaplar. Bu sebeple, bu kurum; Hristiyan inancının yönlendiriciliğinde, bir destek mekanızması görevi görür.”

Alman Askeri Kuvvetlerindeki Protestan Dini Yapılanması ise, görevlerini bir kaç kısma ayırmışlardır: Tanrı'ya hizmet, askerlerle ilgilenme, sosyal hayatıla ilgili çalışmalar, işbirliği. Özette, asıl amaçları Tanrı'dan devraldıkları görevi, ilk başta askerlerin ihtiyaçları doğrultusunda yerine getirmek olan yapılmama; bununla paralel olarak, askerlerin aile hayatlarında, ya da çocuk ve yaşlıların ihtiyacı olan bazı faaliyetlerde bulunmak; ve dahası Avrupa genelinde aynı yapıya sahip Protestanlarla ortak çalışmak gibi görevlere sahiptirler.

Özetleyeceğimiz olursak; dini kuruma bağlı, ancak devlet kontrolünde çalışan yapılmama; ülkelere göre bazı farklılıklar gösterse de; askerleri destekleyici bir felsefe ile, askeri kuvvetlerin hem kendi bünyesinde, hem de toplumsal alanda daha sağlam bir yapılmamaya sahip olabilmesi amaçlarını taşımaktadır. Bu yapılmama bünyesinde görev alan askerler, dini eğitimlerini aldıktan sonra, askeri okullara giderek eğitimlerini tamamlamak zorunda olup; dini rütbesine bağlı olarak da askeri rütbesi yükselebilir. Ayrıca, hem yurtçi, hem de yurt dışı faaliyetlerde de bulunmaktadırlar (Örn. 1999 Eylül ayında savasın bitimine kadar Kosova'da Avusturya Din Subaylarının varlığı ve orada faaliyet göstermeleri). Ve özellikle de üzerinde durulması gereken nokta, sadece Hristiyan Dini ile sınırlı olmadığı, aynı zamanda da diğer büyük dinlerin farklı ülkelerde benzeri yapılmaları oluşturduğudur (Örn. , İslamiyet, Budizm, Hinduizm, Yahudilik,)

3. HANGİ ÜLKELERDE VARDIR?

Bu araştırmada 47 ülke ile ilgili kısa bilgi edinme imkanı bulunabilmiştir. Dini yapılanma; laik ve liberal ülkelerde, teokratik ülkelerden daha farklı bir yapıya sahiptir. Ancak komünist ülkelerde böyle bir yapılanmaya rastlanmazken (örn: Çin, Küba, Angola), Hindistan, Japonya ve Türkiye'de de bu yapidan söz edilmemektedir.

Askeri Kuvvetlerinde dini bir yapılanmanın bulunduğu bazı ülkeler aşağıdaki gibidir:

Arjantin, Avustralya, Belçika, Brezilya, Şili, Danimarka, Almanya, Ekvator, El Salvador, Finlandiya, Fransa, Yunanistan, İngiltere, İran, İsrail, İtalya, Kanada, Kenya, Kolombiya, Güney Kore, Madagaskar, Malta, Nepal, Yeni Zelanda, Hollanda, Norveç, Avusturya, Pakistan, Paraguay, Peru, Filipinler, Polonya, Portekiz, İsviçre, İsveç, Sierra Leone, İspanya, Sri Lanka, Güney Afrika, Tayland, Trinidad ve Tobago, Amerika Birleşik Devletleri, Merkezi Afrika Cumhuriyeti. Mısır, Bahreyn, Bangladeş, Benin, Bolivya, Burkina Faso, Dominik Cumhuriyeti, Yemen, Kamerun, Katar, Kuveyt, Fas, Umman, Ruanda, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri

Aşağıda adı geçen ülkeler ise, henüz yeni şekillenen bir dini yapılanma ile askeri kuvvetlerini desteklemektedirler:

Bulgaristan, Burundi, Romanya, Rusya, Zambiya, Sırbistan, Slovak Cumhuriyeti, Çek Cumhuriyeti, Macaristan

Aşağıda ismi geçen ülkelerde ise böyle bir yapılanmaya rastlanmamaktadır:

Cezayir, Makedonya, Çin (Halk Cumhuriyeti), Gabon, Gambiya, Gine, Guinea-Bissau, Hindistan, İzlanda, Japonya, Yugoslavya, Küba, Türkiye, Tunus, Lübnan, Panama, Senegal, Tayvan, Tanzanya, Togo, Uganda

Uluslararası organizasyonlarda, örn. Birleşmiş Milletlerde, üyesi olan ülkelerdekine paralel bir dini yapı söz konusu olmamasına rağmen, bunu engelleyen bir kanun veya şart da yoktur. Ancak kendi bünyesinde de, üyesi olan ülkelerin destekleri doğrultusunda, ihtiyaç olduğunda bu yapının işlevlerini yürütecek gruplar oluşturmuştur.

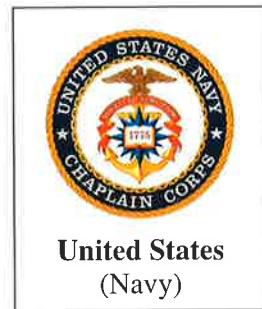
*UNO Din Subayı
P.Edwin Stadelman*

Roman/ Hans Gröger/ Claudia Ham/
Alfred Sammer: Zwischen Himmel und Erde-
Militärseelsorge in Österreich. Wien/Köln: Verlag
Styria, 2001. Der verstorbene UNO- Seelsorger P.
Edwin Stadelmann.

Yukarıda ismi geçen ülkelerden bir kaçının daha detaylı ele alınması, örneklerdeki ayrıntılarla daha iyi anlaşılmasına sebep olacağından; aşağıda kaynaklara daha kolay ulaşılabilen bir kaç tanesi alınacaktır:

3.1. Amerika Birleşik Devletleri

Amerikan Askeri kuvvetlerindeki din, hukuksal bir temele sahip bir şekilde kurumsallaşmıştır. Savunma Bakanlığında Armed Forces Chaplains Board adı ile bir alt merci oluşturulmuş, böylelikle faaliyetlerin daha düzenli bir denetim altında yapılması ve gerektiğinde işbirliği sağlanması kolaylaştırılmıştır. Kara Kuvvetlerinde haziran 1775 te, deniz kuvvetlerinde kasım 1775 te, hava kuvvetlerinde ise 1949 yılında kurulmuştur.

Hristiyanların denetimi altındaki yapılanma; Roma-Katolik, Ortodoks, Yahudiler ve 120 civarındaki Protestandan oluşan gruplarla resmi yapılanmasını tamamlamaktadır. Roma-Katolik kilisesi papazlar kurulu tarafından yönlendirilmekte olup ve askeriye görevine başlayabilmek için, teoloji eğitimlerinin yanında askeri akademiyi tamamlamak zorundadırlar. Amerikan Askeri kuvvetlerinde 50li ve 60lı yillardan bu yana yapılan eğitim programları sürekli geliştirilerek, askerlerin ve askeri kuvvetlerin ihtiyaçlarını yerine getirecek hale gelmiştir.

Bu yapı içindeki bütün görevlileri de askerler gibi görevlere sahiptirler. Talimlere katılırlar, üniforma giyerler. Sivil görevlilerinse anlaşmalarla desteklenmiş işbirliği durumları söz konusudur.

Uçak Gemisinde Dini Tören

[www.news.navy.mil/management/
photodb/photos/050327-N-8604L-002.jpg](http://www.news.navy.mil/management/photodb/photos/050327-N-8604L-002.jpg)

Aynı zamanda Amerikan askeri kuvvetlerinden 1200 din subayı, 30 farklı alanda, 31 farklı ülkede de görev yapmaktadır. Sivil görevlilerin ise sayısı kesin olarak bilinmemektedir.

Dünya gündemindeki Din ve Devlet işlerinin ayrılması düşüncesi neticesinde, Amerikan askeri kuvvetlerinde de ordudaki dini yapılanma en önemli tartışma alanlarından bir tanesi olmuştur. Ancak özellikle savaş zamanında daha da önemli olan görevleri, resmi bir kurumun denetiminde gerçekleşmesi ile daha geniş bir alanda kullanılır hale getirilmiş ve bu kurum bugüne kadar varlığını devam ettire gelmiştir.

Ordu'da Din Eğitimi

[http://www.news.navy.mil/management/
photodb/photos/051211-M-7772K-047.jpg](http://www.news.navy.mil/management/photodb/photos/051211-M-7772K-047.jpg)

3.2. Almanya

**Evangelische
Militärseelsorge**

**Katholische
Militärseelsorge**

Alman askeri kuvvetlerindeki dini yapılanmanın bu günkü modern görünüsü (kiliseye bağlı, devlet kontrolünde ve sistematize edilmiş bir halde oluşu), temelleri İmparator Wilhelm zamanına dayanmaktadır. Yani Avrupa'nın en eski militärseelsorge yapılması Almanya'dadır. Protestan ve Roma-Katolik Kilisesi`nin temellerini attığı yapılanma, 1933 yılından 1959 yılına kadar değişim süreci geçirdikten sonra bu haline kavuşmuştur. Ancak 1986 yılından itibaren ise, artık devlet denetiminde ve hukuki temelleri de belirlenerek, kurumsallaşmıştır.

Alman Ordusunda Katolik Askerlere Psikolojik destek

“Militärseelsorge - überall wo Soldaten sind,dort bieten Militärseelsorger ihre Dienste an. Egal ob an Land oder auf See - Zuhause oder im Auslandseinsatz.”

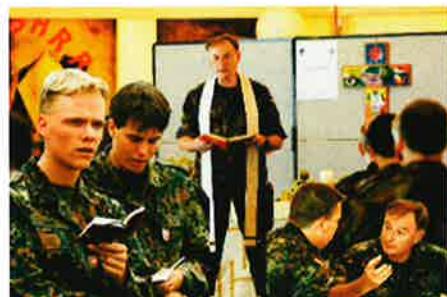
“Din Subayları askerlerin her nerde olurlarsa, oralarda hizmetlerini sunarlar. Karada, denizde, evlerinde ya da yurtdışı hizmetinde olmaları önemli degildir.”

[http://kmfa.de/aktuell/internas/
290504/290504_01.jpg](http://kmfa.de/aktuell/internas/290504/290504_01.jpg)

Din subayları, rütbeleri dini rütbeleri ile bağlı olarak yükseler. Hizmet süreleri, makamlarına göre farklılık gösterebilmektedir.

Alman Ordusu'ndaki Protestan Askerler Ve Onlara Sunulan Din Hizmetleri

http://www.ifdt.de/ADE/_images/deubel06.jpg

Burada önemle üzerinde durulması gereken nokta, Askerlerin aynı zamanda da kilise için maddi destekte bulunduklarıdır. Protestan kilisesi ve askeri kuvvetlerin yaptıkları faaliyetler, devletin ayırdığı bütçenin üstünde bir bedelle yürütülmektedir. Bunun için, bu destekler, askeri kuvvetlere aktarılırak, Protestan dini yapılanması için kullanılır.

3.3. Avusturya

**Katholische
Militärseelsorge**

**Evangelische
Militärseelsorge**

1955 yılında Tarafsızlık Yasası ile yeni yapılandırılmış, Roma-Katolik ve Protestan kiliseleri tarafından oluşturulmuştur.

Roma- Katolik kilisesi; 1933 yılında değişiklikler yapmış ve 1959 yılında devlet yetkisine sahip olmuş, 1960 yılında ise en üst düzeydeki yönetim yetkisini almıştır.

Avusturya Ordusu Katolik Yapılanması Kampı

Lourdes 2005-Die österreichische katholische Militärseelsorge nahm in der Zeit vom 26. bis 30. Mai 2005 an der 47. Internationalen Soldatenwallfahrt in Lourdes teil.

1984 yılında Protestan ve Roma-Katolik kiliseleri arasında bir yönetim konusunda işbirliği oluşturulmuşlardır ve bugün de devam etmektedir. Protestan kilisesi, Roma-Katolik kilisesine bağlı; ancak kendi yapılanması içinde kontrol unsuru olarak görev yapmaktadır. Askeri hiyerarşi içinde yer alıp, rütbeleri Tuğgenerale kadar çıkabilmektedir. Avusturya Ordusunda, 21 Roma-Katolik, 6 Protestan subay; milis kuvvetlerinde 50 Roma-Katolik ve 18 Protestan hazır; 20 Roma-Katolik, 7 Protestan yedek olarak ve 13 Roma-Katolik, 12 Protestan da sivil görevli olarak yer almaktadır. Bu askerler kilisesin devlet ile iletişimden dolayı devlet ile bağlantılıdadırlar. Ordudaki tüm hizmetlerini kilise aracılığı ile yerine getirmektedirler. Avusturya'nın BM üyeliğinden dolayı; gereğiğinde bunun için de görev yapabilecek statüdedirler, ancak BM de bu yapıya benzer bir dini yapılanma söz konusu değildir.

15. Uluslararası Askeri Ahlak Konulu, Protestan Din Subayları Konferansı

Yer:

Die Schwarzenberg-Kaserne
Salzburg Avusturya

Bundesministerium für
Landesverteidigung- Evangelische
Militärseelsorge-Internationales Treffen
Evangelischer Soldaten- Ein Bericht der
Redaktion Evangelische
[http://www.bmlv.gv.at/organisation/
beitraege/mil_seelsorge/evang_ms/
artikel.php?ID=2447](http://www.bmlv.gv.at/organisation/beitraege/mil_seelsorge/evang_ms/artikel.php?ID=2447)

Görevlerinin üç ana başlık altında toplandığı askerler, ahlak ve dini açıdan destek dersleri ile; sosyal içerikli faaliyetler ve özel günlerde yaptıkları faaliyetlerle farklı görev alanlarına sahiptirler. Ancak bunun dışında, İslamiyet'in resmi din olarak tanınması ve Yahudi azınlığın istekleri doğrultusunda; bu iki din de aynı yapıya dahil edilmiştir. 26.03.2004, 09.00 Dekan Dr. Farner ile yapılan röportajda bu konularla ilgili bilgi vermiş, din subaylarının rütbelerinden, görevlerinden ve özellikle de diğer dinlere mensup askerlerin ibadetlerini yerine getirebilmeleri (örn. Ramazan ayında oruç tutabilmeleri ve namaz vakitlerinde de namaz kılabilmeleri) konusunda imkanları olduğunu bildirmiştir.

22 Şubat 1994'den bu yana (Militärbischof von ÖSTERREICH) Christian Werner Avusturya'da bu görevi devam ettirmektedir. Aşağıdaki fotoğraf dini rütbelerinin yanında, askeri eğitimlerini tamamlayan Piskoposların; Başpiskopos ile olan bir fotoğrafıdır. Uzun yillardır, bu yapılanmanın bazı değişiklikler olsa da, devamının bir kanıtıdır.

62. Kursleiter der Militärseelsorger unter dem Vorsitz des Bischofs des Österreichischen Militärordinariats am 23. bis 25. November 1927 in Wien.

Avusturya Ordusu Din Subayları

Roman/ Hans Gröger/ Claudia Ham/
Alfred Sammer:
Zwischen Himmel und Erde- Militärseelsorge
in Österreich. Wien/Köln: Verlag Styria, 2001.
Resim 68

62. K. u. k. Militärordinariat
Abdullah Cvijetic.

Ordu İmamı **Abdullah Cvijetic** (Avusturya İmp.)

Roman/ Hans Gröger/
Claudia Ham/ Alfred Sammer

72. Die Militärseelsorger der ersten Stunde - vorne: Miltärsektorat Franz Unger, Miltärsektorat Julian Wenzel, Miltärsektorat Mihály Mays, Miltärsektorat P. Leo Fritsch, hinten: Miltärsektorat Alfred Hirschfelder, Miltärsektorat Franz Gruber, Miltärsektorat Alfron Juczik, Miltärsektorat Josef Gumpmann, Miltärsektorat Alfred Hahn, Miltärsektorat Rudolf Weißberger.

Avusturya Din Subayları ve Generalleri

Roman/ Hans Gröger/ Claudia Ham/
Alfred Sammer:

Zwischen Himmel und Erde- Militärseelsorge
in Österreich. Wien/Köln: Verlag Styria, 2001.

3.4. İngiltere

Christian crest and tie

Jewish crest and tie

**Royal Army Chaplains
Department**

İngiltere Kralliyet askeri kuvvetlerinde de dini bir yapılanma söz konusudur. Roma-Katolik, Protestan ve Yahudilerden oluşmaktadır. Ancak İslamiyet de kurumsal olmayarak bu yapıya dahil olmuştur.

İngiliz Hıristiyan Askeri Birlikleri

http://www.army.mod.uk/chaps/who_we_are/the_ministry_of_an_army_chaplain.htm, 05.01.2006

Sadece askeri kuvvetlerde görev alanlarla değil, sivil alanda da bir çok gönüllüyle hizmet veren bir kurum niteliğindedir. Dünyanın farklı ülkelerine dağılan, aynı zamanda da kendi içinde de ailelere ve çocuklara daha özel hizmetler sunarak çalışır.

3.5. Fransa

1905 yılında Devlet ve Kilise ayrılmış olmasına rağmen, Fransız askeri kuvvetlerinde dini bir yapılanma mevcuttur. Özellikle I. ve II. Dünya savaşları ve Fransız sömürgecilerinde gerçekleşen savaşlardan sonra; dini yapılanma, daha ciddi bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmış ve ordudaki diğer sistemlerle beraber geliştirilmiştir.

Fransa askeri kuvvetlerindeki din yapılanması Roma-Katolik, Protestan ve Yahudilerden oluşmaktadır. Görev alanlar askeri ya da sivil unvanlarda olabilmektedirler. 459 bin olan Fransız ordusunda 419 din görevlisinden 283 u Katolik, 91 i Protestan ve 45 i Yahudidir.

3.6. İtalya

Roma-Katolik kilisesi tarafından düzenlenir. Devlet tarafından düzenlenen kanunlarla da kontrol edilmektedir. Askeri papaz, diğer ülkelerde olduğu gibi askeri hiyerarşinin bir parçasıdır. General, müfettiş, papaz yardımcısı, askeri papaz yardımcısı bu yapı içerisinde yer almaktadır. Askerlerin ahlaki ve vatandaşlık hizmetleri ile ilgilenmesi görevlerindendir. 250 görevli vardır.

3.7. Hollanda

Kraliyet Askeri Kuvvetlerinde kurulan bir yapılanma ile 1984 yılında oluşturulmuştur. Roma-Katolik, Protestan ve Yahudi kuvvetleri tarafından düzenlenmiştir. 109 Protestan, 100 Roma-Katolik ve 33 Hümanist ve 2 Yahudi askeri dini görevli vardır.

3.8.Norveç

1953 yılında Kraliyet Askeri Kuvvetlerinin bir parçası olarak kurulmuş ve Protestant-Luther (devlet ve bağımsız kilise) kilise tarafından kontrol edilmektedir. Ethik yönlendirmeli eğitim programları uygulanmaktadır. 60 Askeri papaz, 86 sivil , 400 resmi görevlisi bulunmaktadır.

3.9. İsveç

Protestan kilisesi ve bağımsız kiliselerin (Katolik ve Ortodoks bağımsız kiliseleri) işbirliği tarafından denetlenmektedir. Barışın koruyuculuğunu yapmak ve barış sağlama bilincindedirler. Etnik eğitimlerini askeri eğitimleri esnasında tamamlarlar. Askeri kuvvetlerinde kaç tane görevlisi olduğunu istihbarat engelleri sebebi ile açıklamamaktadır.

3.10. Danimarka

1969 yılında kişisel olarak dini yaşayabilme kanunu üzerine kurulmuş olup; daha sonra kilise ve devlet arasındaki bir anlaşma ile 1978 yılında yeniden düzenlenmiş ve 1979 yılında komandoların da bu yapılanmaya dahil edilebilmesi ile son halini almıştır. Askeri hukukçular, müzisyenler ve teknikçiler olarak bu gurup içerisinde yer almaktadırlar. Papaz olan askeriye görevlisi, kendi bölüğündeki subaylarla eşit seviyededir. Aynı zamanda Danimarka BM üyesi olarak da bu yapıyı muhafaza etmektedir. 135 papaz bu iş için görevlidir.

3.11. Belçika

17. ağustos. 1927 de kraliyet tarafından oluşturulmuş, 17. Mayıs. 1952 de yeniden düzenlenmiştir. Roma-Katolik kilisesi tarafından yürütülür. Ancak Protestanlar ve Yahudiler de bu yapılanmanın bir parçasıdır. En üst derecedeki subayları general rütbesinde olup, 1. ve 2. sınıf askerler de vardır. Belçika ordusunda ekstra-ahlaki eğitim programları uygulanmamaktadır. 75 Roma-Katolik, 9 Protestan ve 1 Yahudi temsilci vardır.

3.12. İsviçre

Reformcu Protestanlar ve Roma-Katolik kilisesi konseyi tarafından yürütülür. Hukuk temelleri anayasalarının 147. maddesinde yer almaktadır ve 1989 da işler özelliğe kavuşmuş bir formdadır. 512 görevliden 296 sı reformist Protestan, 216 sı Roma-Katoliktir.

3.13. Avustralya

31 Mart 1981 yılında Avustralya Kraliyet Kuvvetleri ile Roma Katolik kilisesi arasında düzenlenen bir anlaşma ile düzenlenmiştir. Ancak dini komisyon, Anglikanlar, Roma-Katolik ve Protestanlardan oluşan temsilcilerden oluşur. Hava ve kara kuvvetlerinde yüzbaşıya kadar; deniz kuvvetlerinde ise herhangi bir unvan hakları olmadan görev yapabilirler.

24 bini aşkın kara kuvveti içerisinde 49, 12 bin civarındaki deniz kuvvetlerinde 19, 19 binden fazla hava kuvvetlerinde ise 29 dini görevli vardır.

3.14. Arjantin

1957 den bu yana vardır. Roma-Katolik kilisesine bağlıdır. En üst derecedeki Askeri papaz, deniz kuvvetlerinde deniz yüzbaşısına, kara kuvvetlerinde tuğgeneralle eşit derecededir. 25000 kişilik savunma ve polis kuvvetleri içerisinde, 84 ana, 164 yardımcı militärseelsorge görevlisi vardır.

3.15. Banglades

Halkın %86 si Sünni Müslüman olduğu için; dini yapılanma Müslümanların kontrolündedir. Her bir kışlada en az bir cami, devlet tarafından atanmış iki ya da üç müftü ve imamlar vardır. Askerlerin dini ibadetleri (Cuma namazı, oruç, vs.) gibi düzenlemeler yanında, bazı eğitim programları da düzenlemek görevleri arasındadır.

3.16. Brezilya

2. Dünya savasından sonra oluşturulmuştur. 1981 de kanunileştirilmiş, 1989 yılında yeniden düzenlenmiştir. En üst dereceli askeri papaz general ile; başpiskopos üç yıldızlı general ile aynı rütbededir. Ahlak ve vatandaşlık dersleri de bu yapılanma içerisinde önemli bir yere sahiptir. 40 tane deniz kuvvetlerinde, 30 hava kuvvetlerinde ve 20 Protestant vardır.

3.17. Yunanistan

Grek-Ortodoks kilisesi tarafından düzenlenir.

3.18. İran

İran'daki askeri kuvvetler, İslami ilkelere göre şekillenmiştir.

3.19. İsrail

Anayasa tarafından düzenlenmemiş bir askeri yapılanma söz konusudur. Ahlaki konularda destekleyici programları ve dersleri vardır.

Yahudi olmayanlar, Hristiyan, Dürziler ve Müslümanlar da bu yapı içerisinde bir yere sahiptirler.

3.20. Pakistan

Dini yapılanma İslam dini tarafından oluşturulmuştur. İslam Pakistan da resmi din olduğu için, devlet organizasyonları ve camiler işbirliği ile bu yapılanmayı sürdürmektedirler. Dini ve ahlaki dersler de yine İslam dini esaslarına göre verilmektedir.

3.20. Polonya

Roma-Katolik kilisesi tarafından kontrol edilmektedir. 1989 yılında kanunleşmiş, 1991 yılında ise bu kanunla işleyişe kavuşturulmuştur. Askeri talimler yanında ahlak dersleri de yine kilise tarafından verilmekte olup; Kilisedeki papazlar konseyi ve lideri tarafından denetlenmektedir.

3.21. İspanya

Roma-Katolik kilisesi İspanya Krallığı döneminde sınırlı bir düzeyde vardı, ancak 1976 ve 1979 yıllarında devlet ile kilise arasında imzalanan bir antlaşmaya işlevsel özelliğe kavuştu. Dini ve etik eğitim bu kurumun denetiminde olarak askerlere verilmektedir. Bunun haricinde de pedagojik açıdan ihtiyaçlara cevap verebilme özelliği de vardır. Orduda 315 ana ve 318 yardımcı olmak üzere 700 kadrolu görevlisi vardır.

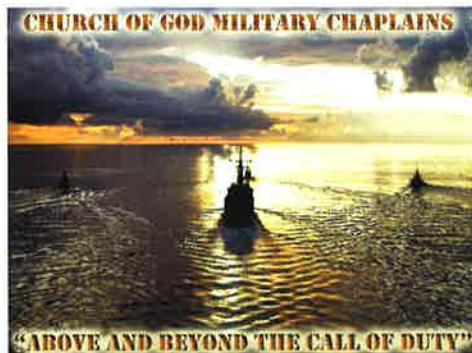
EKLER:

Kanada Ordusunda bir Vaiz General
CHAPLAIN GENERAL
PADRE RON BOURQUE
http://www.forces.gc.ca/dsa/app_bio/images_officer/Bourque_BGen_04.jpg

Amerika Hava Kuvvetlerinde bir Vaiz General
CHAPLAIN GENERAL
DAVID H. WEBB
<http://arpc.afrc.af.mil/pa/bios/webb.htm>

Church of God-Chaplains Commission
“Ministering beyond the gates”.
<http://www.cogchaplains.com/military.php>,
02.01.2006

Askeri Üsde Yahudi Din Subayları
http://aleph.galeyisrael.net/old_catalog/concertforfreedom/images/torah2.jpg

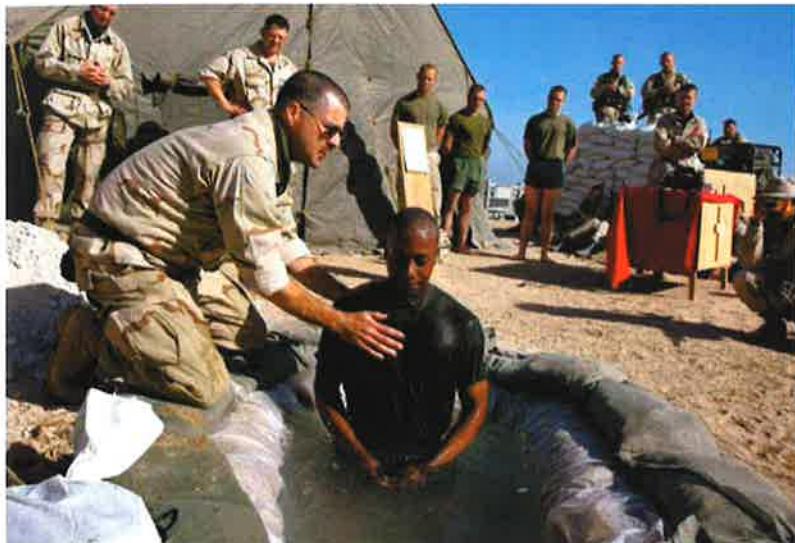
Amerikan Deniz Kuvvetlerinde Din Subayı
<http://www.news.navy.mil/management/photodb/photos/040326-N-5274S-048.jpg>

Alman Askeri Hastanesinde Dini Terapi
http://www.kmba.de/aktuell/internas/2006/2006_0222_segung_bundeswehrkrankenhaus/00.jpg

**İbadet eden
Müslüman Amerikan
Askerleri**

[www.news.navy.mil/
management/photodb/
photos/030307-N-
5027S-004.jpg](http://www.news.navy.mil/management/photodb/photos/030307-N-5027S-004.jpg)

Amerikan
ordusunda,
açık arazide
bir vaftiz töreni

**Ortodoks askerlere
gönüllü hizmet eden
rahipler**

[www.globalsecurity.org-military/
library-report-call-call.98-2.
sec2img.gif](http://www.globalsecurity.org-military-library-report-call-call.98-2.sec2img.gif)

Kaynaklar:

- Bock, Martin: *Religion im Militäer* (Tercüme: *Orduda Din*) - Soldatenseelsorge im internationalen Vergleich. München: Günter Olzog Verlag, 1994.
- Roman/ Hans Gröger/ Claudia Ham/ Alfred Sammer: *Zwischen Himmel und Erde- Militärseelsorge in Österreich*. Wien/Köln: Verlag Styria, 2001
- Army Chaplain Corps. Overview: *Serve your Calling while Serving your Country*.
<http://www.goarmy.com/chaplain/index.jsp>, 02.01.2006
- Von Bundesheer: "Wer ein Soldat im Dienst des Vaterlandes steht, betrachte sich als Diener der Sicherheit und der, Freiheit der Völker. Indem er diese Aufgabe recht erfüllt, trägt er wahrhaft zur Festigung des Friedens bei." (II. Vatikanisches Konzil) Die Katholische Militärseelsorge. Eine Information des BMLV. Militärdiözesse. Oktober 2003. S.2.
- Alman Ordusu Katolik Dini yapılanması. <http://www.ekd.de/militaerseelsorge/indexev.html>, 04.01.2006
- U.S. Army Chaplain Center and School. <http://www.usachcs.army.mil/>
- <http://www.defenselik.mil/prhome/mppchaplin.html>
- Church of God- Chaplains Commission "Ministering beyond the gates"
<http://www.cogchaplains.com/history.php#military>, 04.01.2006
- http://www.katholische-militaerseelsorge.de/jubilaeum/frametest_welcome.htm, 04.01.2006
- Reichskonkordat Artikel 27
- Grundgesetz (Art. 4, 140 [Weimarer Verfassung Art. 136-139, 141])
Artikel 4 [Glaubens- und Gewissensfreiheit]
  - (1) Die Freiheit des Glaubens, des Gewissens und die Freiheit des religiösen und weltanschaulichen Bekenntnisses sind unverletzlich.
  - (2) Die ungestörte Religionsausübung wird gewährleistet.
  - (3) Niemand darf gegen sein Gewissen zum Kriegsdienst mit der Waffe gezwungen werden.
Das Nähere regelt ein Bundesgesetz.
- Soldatengesetz (§ 36)
§ 36: Der Soldat hat einen Anspruch auf Seelsorge und ungestörte Religionsausübung.
Die Teilnahme am Gottesdienst ist freiwillig.
- [Militärseelsorgevertrag (ev.)]
- Apostolisches Breve "Moventibus quidem" vom 23. November 1989
- Statuten für den "Jurisdiktionsbereich des Katholischen Militärbischofs für die Deutsche Bundeswehr (1.Jan.1990)"
- http://www.bmlv.gv.at/organisation/beitraege/mil_seelsorge/
- http://www.army.mod.uk/chaps/who_we_are/short_history.htm, 05.01.2006
- University of Exeter/GUILD of students. <http://archive.guild.ex.ac.uk/content/support/chaplains.php>, 05.01.2006
- BBC- 31. July 2003. http://news.bbc.co.uk/2/hil/uk_news/3112115.stm, 05.01.2006
- Katolik Ansiklopedi: <http://www.newadvent.org/cathen/03579b.htm>, 05.01.2006
- <http://www.usafhc.af.mil/index.html>
- <http://www.npc.navy.mil/channels>
- <http://www.regiments.org/regiments/uk/corps/RACD.htm>, 05.01.2006

Sahrada Namaz kılan Amerikan Din Subayı

Müslüman Din Subayı'nın Malzeme Kiti

ÖNDER

Alemdar Mah. Hükümet Konağı Sk. No: 7 34410 Coğalıoğlu/İSTANBUL Tel: 0212 519 09 53 Fax: 0212 519 09 57
www.onder.org.tr